T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2014 / 816
KARAR NO : 2014 / 913
KARAR TR : 13.10.2014

ÖZET: Sürücü kursuna ait aracın, trafik içinde uygulama sınavı esnasında park halindeki araca çarpması suretiyle meydana gelen kazada oluştuğu iddia edilen zararın; davalı idarece görevlendirilen sınav komisyonu üyelerinin kusurundan kaynaklandığından bahisle; kaza tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

-

K A R A R

Davacılar : 1-E.K.
2-İ. Ö. S. K. D..İnş.Taah.Tur.San.Tic.Ltd.Şti.
Davalı : İzmir Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü

O L A Y : 04.06.2011 tarihinde davacı sürücü kursuna ait aracın, trafik içinde uygulama sınavı esnasında park halindeki başka bir araca çarpması suretiyle maddi hasarlı trafik kazası meydana gelmiştir.

Davacı taraf, araçta oluşan 2.617,00 TL maddi hasarın, davalı idarece görevlendirilen sınav komisyonu üyelerinin, tehlike anında olaya müdahale etmemesinden kaynaklandığını; sınav anında trafik mal ve can güvenliğinden ilgili makamın(valilik) sorumlu olduğunu; kurumlarından bağımsız olarak, İl Milli Eğitim Müdürlüğünce tayin edilmiş komisyon üyelerinin denetim ve gözetiminde devam eden sınav anında, şirketlerinin ve şahsının sorumlu tutulamayacağından bahisle; 2.617,00 TL maddi zararlarının kaza tarihinden itibaren faiziyle birlikte tazmini istemiyle 4.10.2012 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

İzmir 4.İdare Mahkemesi 11.10.2012 gün, E:2012/1739, K:2012/1779 ve 5.12.2012 gün, E:2012/1989, K:2012/2205 sayılı kararlar ile dava dilekçelerinin reddine; 28.6.2013 gün, E:2013/209, K:2013/1025 sayılı karar ile de; davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar vermiş; bu karara yapılan itiraz üzerine İzmir Bölge İdare Mahkemesi; 7.11.2013 günlü, E:2013/5091, K:2013/5922 sayı ile; görev ret kararı yerine süre ret kararı verilmesinde usul ve hukuka uygunluk görülmediği gerekçesiyle, itirazın kabulüne ve anılan kararın bozulmasına karar vermiştir.

İZMİR 4.İDARE MAHKEMESİ:22.1.2014 gün ve E:2014/5, K:2014/35 sayı ile, 2577 Sayılı Yasa'nın 14.maddesinin 3.fıkrasının (a) bendinde; dava dilekçelerinin görev ve yetki yönünden ilk incelemeye tabi tutulacağı, 15.maddesinin 1.fıkrasının (a) bendinde ise 14.maddenin 3/a bendine göre adli ve askeri yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine karar verileceğinin hüküm altına alındığı; 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. maddesinde; "1. (Değişik: 24/2/1988 - 3410/1 md.) İdare mahkemeleri, vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derecede Danıştay da çözümlenecek olanlar dışındaki:

a)İptal davalarını,

b)Tam yargı davalarını,

c)(Değişik : 8/6/2000 - 4577/2 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklardan hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davaları,

d)Diğer kanunlarla verilen işleri,

Çözümler." hükmüne yer verilmiş olduğu; 2918 sayılı Yasanın (19.01.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik) 110. maddesinde "işleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu kanun hükümleri uygulanır." kuralının yer aldığı; dosyanın incelenmesinden; 04.06.2011 tarihinde davacı sürücü kursuna ait aracın, trafik içinde uygulama sınavı esnasında park halindeki başka bir araca çarpması suretiyle meydana gelen kazada, araçta oluşan 2.617,00 TL maddi hasarın, davalı idarece görevlendirilen sınav komisyonu üyesinin fren yerine gaza basarak kazanın oluşumunda payı olduğu iddiasıyla, davalı idarece tazminine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığının anlaşıldığı; yukarıda yazılı 2918 sayılı Yasa'nın 110. maddesi hükmü gözetildiğinde, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonuç ve kanaatine varılmış olduğu gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı Yasa'nın 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı taraf bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 6.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ:12.5.2014 gün ve E:2014/220, K:2014/276 sayı ile, davanın; davalı idare tarafından komisyon üyesi olarak görevlendirilen kamu görevlisinin kusuru ile zarara yol açtığı iddiası ile meydana gelen zararın davalıdan tahsili isteğine ilişkin olduğu; davacının, 2918 sayılı kanunun 110. maddesindeki" işleteni veya sahibi devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanlar dahil bu kanundan doğan sorumluluk davaları adli yargıda görülür..." hükmü uyarınca davaya bakma görevinin adli yargı yerine ait olduğuna ilişkin İzmir 4. İdare Mahkemesi'nin 2014/5-35 sayılı kararı sonrası eldeki davayı açtığı; 2918 sayılı kanunun 110. maddesinin, trafik kazasına karışan aracın "sahibi veya işleteni" yönünden adli yargı yerinin görevli olacağını hüküm altına aldığı; davaya konu olayda, davalı idarenin işleten veya araç sahipliği sıfatının bulunmadığı; davacının, davalı tarafından sürücü kursu sınavı için görevlendirilen memurun kusurlu davranışının zarara yol açtığını iddia ettiği; 2918 sayılı kanunun 123. maddesinin, sürücü kurslarının faaliyetlerinin ne şekilde gerçekleştirileceğinin düzenlediği, bu kapsamda sürücü kursu sınavlarının esas ve usulleri ve bunların sınavlarının İçişleri Bakanlığının uygun görüşü üzerine Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca çıkartılan yönetmelikle belirlendiği; görüldüğü üzere sınav komisyonlarının belirlenmesi, görevlendirmelerinin yapılmasının davalı idarenin gerçekleştirme durumunda olduğu idari işlem niteliğindeki davranışlar olduğu; bu şekilde görevlendirilen sınav görevlisinin zarar veren davranışının, idarenin hizmet kusuru prensipleri kapsamında sorumluluğunu gerektirdiği, idarenin hizmet kusurundan kaynaklanan davaya bakma görevinin ise 2577 sayılı kanunun 2. maddesi uyarınca idari yargı yerine ait bulunduğu gerekçesiyle; yargı yolu bakımından dava dilekçesinin reddine karar vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Nurdane TOPUZ, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 13.10.2014 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı tarafın istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, ekinde idari yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacı sürücü kursuna ait aracın, trafik içinde uygulama sınavı esnasında park halindeki araca çarpması suretiyle meydana gelen kazada oluştuğu iddia edilen 2.617,00.TL zararın; davalı idarece görevlendirilen sınav komisyonu üyelerinin kusurundan kaynaklandığından bahisle; kaza tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiş; aynı Kanunun, "Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının görev ve yetkileri" başlıklı 8. maddesinde*; "*1. Motorlu araç sürücülerinin yetiştirilmesi için 123 üncü madde gereğince sürücü kursları açmak, özel sürücü kursu açılmasına izin vermek, bunları her safhada denetlemek

2. Sürücü adaylarının teorik ve uygulamalı sınavlarını yapmak ve başarılı olanlara sertifika verilmesini sağlamak

3. Okul öncesi, okul içi ve okul dışı trafik eğitimini düzenleyen trafik genel eğitim planı hazırlamak ve ilgili kuruluşlarla iş birliği yaparak uygulamak" bu Kanun kapsamında Millî Eğitim Bakanlığının görev ve yetkileri olarak sayılmış; " Sürücü adaylarının sınavları ile sürücü belgelerinin verilmesi esasları" başlıklı 42.maddesinde; "Sürücü kurslarında teorik eğitimini tamamlayan sürücü adaylarının teorik sınavları yazılı ya da elektronik ortamda Millî Eğitim Bakanlığınca yapılır.

Uygulamalı sürücü eğitimini sürücü kurslarından alan ve teorik sınavda başarılı olanlar Millî Eğitim Bakanlığınca yapılacak uygulamalı sürücü sınavına girmeye hak kazanır; bu sınavda da başarılı olanlara motorlu taşıt sürücüsü sertifikası verilir.

Sürücülerin eğitimleri ve sınavları, eğitimlerin ve sınavların süresi, içeriği ve yapılacağı yerlerin özellikleri, sınav yapıcıların nitelikleri ve eğitimi ile diğer usul ve esaslar İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.(…)" hükmüne; yine aynı Kanunun "Sürücü kursları" başlıklı 123.maddesinde*; "* (Değişik: 18/1/1985 - KHK 245/14 md.; değiştirilerek kabul: 28/3/1985-3176/14 md.)

Motorlu taşıt sürücüsü yetiştirmek, yetişmiş olanlara sınav sonucu sertifika vermek, trafik ile ilgili öğretim ve eğitim yaptırmak üzere kamu kurumları ile diğer hakiki ve hükmi şahıslara Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca ilgili mevzuatına göre sürücü kursları açma izni verilir.

Sürücü kurslarının sürücü belgesi cinslerine göre sınıflandırılması, hangi sınıf kursun kimler

tarafından açılabileceği, öğretim ve eğitim konuları ile metodu, kurs süreleri, kurslar için eğitim ve öğretimde kullanılacak bina, araç, gereç ve teçhizatın nitelik ve niceliği, teminat miktarları, sertifika sınavlarının esas ve usulleri, sertifika aranmayacak sürücü belgesi sınıfları ve bunların sınavları İçişleri Bakanlığının uygun görüşü üzerine Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca çıkartılan yönetmelikle belirlenir.

(Değişik : 17/10/1996 - 4199/39 md.) Ancak, gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurs açılmayan il ve ilçelerde bu kurslar devlet tarafından açılabilir.

(Değişik: 21/5/1997 - 4262/4 md.) Bu madde hükümlerine ve yönetmelikteki şartlara uymadıkları, mülki idare amirlerince görevlendirilen yetkililer veya Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri tarafından tespit edilen kursların sahiplerine, olayın özelliğine göre belirlenecek süre içinde şartlara uymaları yazılı olarak bildirilir. Bu süre içinde şartların yerine getirilmemesi halinde kurs sahipleri 18 000 000 lira hafif para cezası ile cezalandırılırlar. Ayrıca, kurs onbeş günden az olmamak üzere mülki amirlerce geçici olarak kapatılır. Bu süre 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu hükümleri uyarınca gerekli işlemler sonuçlandırılıncaya kadar uzatılır.

(Değişik: 21/5/1997 - 4262/4 md.) Belge alınmadan açılan kursların sahipleri üç aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ve 108 000 000 lira hafif para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, belge alınmadan açılan kurslar zabıtaca kapatılır." Hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dava dosyalarının incelenmesinden; 04.06.2011 tarihinde davacı sürücü kursuna ait 35 TS 802 plakalı aracın, trafik içinde uygulama sınavı esnasında, A.Yavuz Caddesinden gelip 666 sokak kavşağından geri meydan istikametine dönüş yapmak isterken park halindeki 35 AAN 12 plakalı araca çarpması suretiyle meydana gelen kazada, araçta oluşan 2.617,00 TL maddi hasarın, davalı idarece görevlendirilen sınav komisyonu üyelerinin hatalı tutumlarından kaynaklandığı iddiasıyla, davalı idarece tazminine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları

bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan, İzmir 6.Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 6.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 12.5.2014 gün ve E:2014/220, K:2014/276 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 13.10.2014 gününde Üye Eyüp Sabri BAYDAR'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Eyüp Sabri	Ali	Nurdane
ÖZGÜLDÜR	BAYDAR	ÇOLAK	TOPUZ

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Ayhan	Mehmet
ÖĞÜŞ	AKARSU	AKBULUT